

waterportaal

- Voorstelling
- Wat is het Waterportaal?
- Leader project ‘Duurzaam waterbeheer op het landbouwbedrijf’
  - Enquêteering
  - Opgevolgde bedrijven
  - Knelpunten en kansen
- Wat kunnen we voor elkaar betekenen?

Viaverda, Oost-Vlaams praktijkcentrum

PCA, PCG en PCS bundelen hun krachten om aardappel-, groente-, siertelers en groenvoorzieners nog beter te ondersteunen in **ondernemerschap** en **innovatie**.

Groenteteelt

Sierteelt en groenvoorziening

Aardappelteelt

Site Destelbergen

Maatschappelijke zetel

Sierteelt in openlucht
Sierteelt onder bescherming
Groenvoorziening

Site Kruisem

Aardappelen
Groenten in openlucht
Groenten onder bescherming
Laboratoria

Wat is het Waterportaal?

Initiatief van de provincie Oost-Vlaanderen

Samenwerkend partnerschap:

Loketfunctie

ALTERNATIEVE WATERBONNEN

WATEROPSLAG

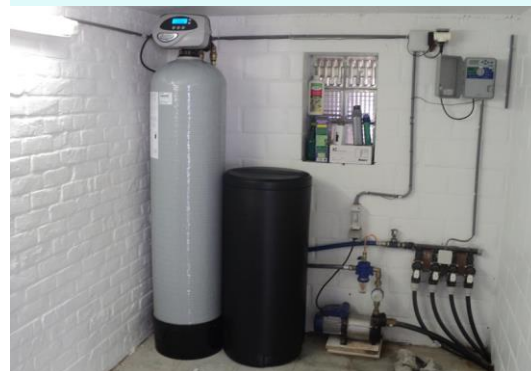
IRRIGATIE

WATERKWALITEIT

WATERZUIVERING

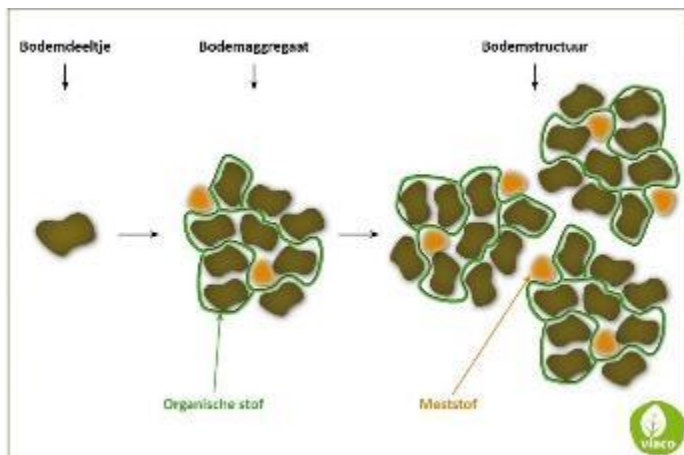

EMISSIEREDUCTIE

PERCEELSNIVEAU: Optimalisatie waterinfiltratie

Gezonde bodem!

Peilgestuurde drainage
indien opportuun

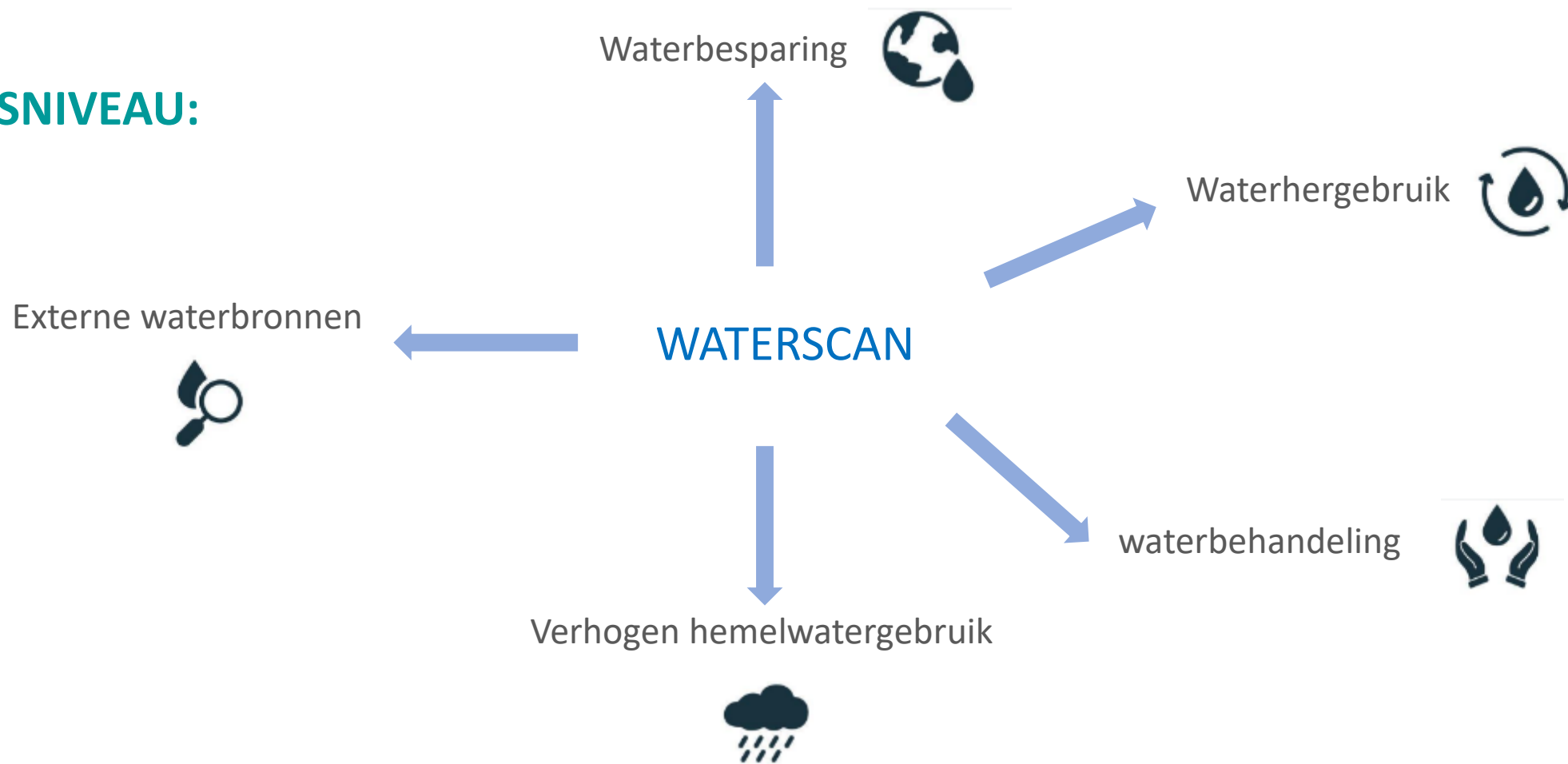
Stuwtdjes in
perceelsgrachten

Duurzaam waterbeheer

BEDRIJFSNIVEAU:

Duurzaam waterbeheer

Leader project: Duurzaam watergebruik op het landbouwbedrijf Meetjesland-Leievallei

Partners: Viaverda en Boerenbond Projecten

Looptijd: 15/5/2024 – 30/06/2026

Doel: landbouwers begeleiden bij de realisatie van investeringen m.b.t. duurzaam waterbeheer

Bevraging gemeentes

Aan de 14 gemeentes in het Meetjesland werd gevraagd of er interesse is in deelname aan het project als focusgemeente. In ruil voor 1.500€ cofinanciering krijgen ze:

- Een proactievere aanpak omtrent sensibilisatie en advisering van landbouwers betreffende duurzaam gebruik water op het landbouwbedrijf
- Een sterke betrokkenheid als focusgemeente via deelname aan de begeleidingsgroep, uitnodiging bedrijfsbezoek, ...

Wat wordt er van de gemeentes verwacht:

- Deelname aan de begeleidingsgroep en het project mee kan sturen i.f.v. hun noden
- Kennisspreiding naar de landbouwers via gemeenteblad, website, ...

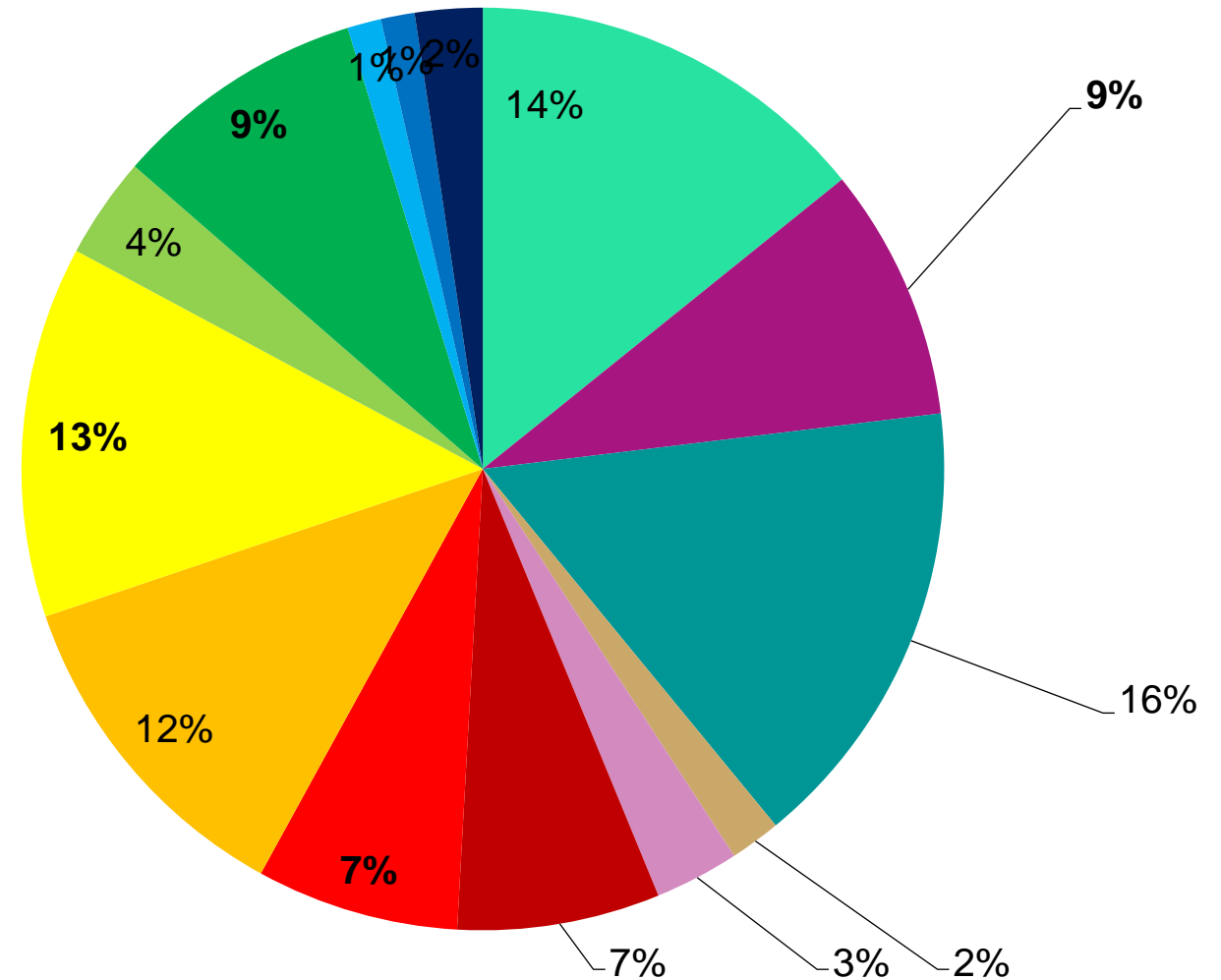
Bevraging landbouwers gemeentes Meetjesland-Leievallei

Enquête – 169 / 64 landbouwers

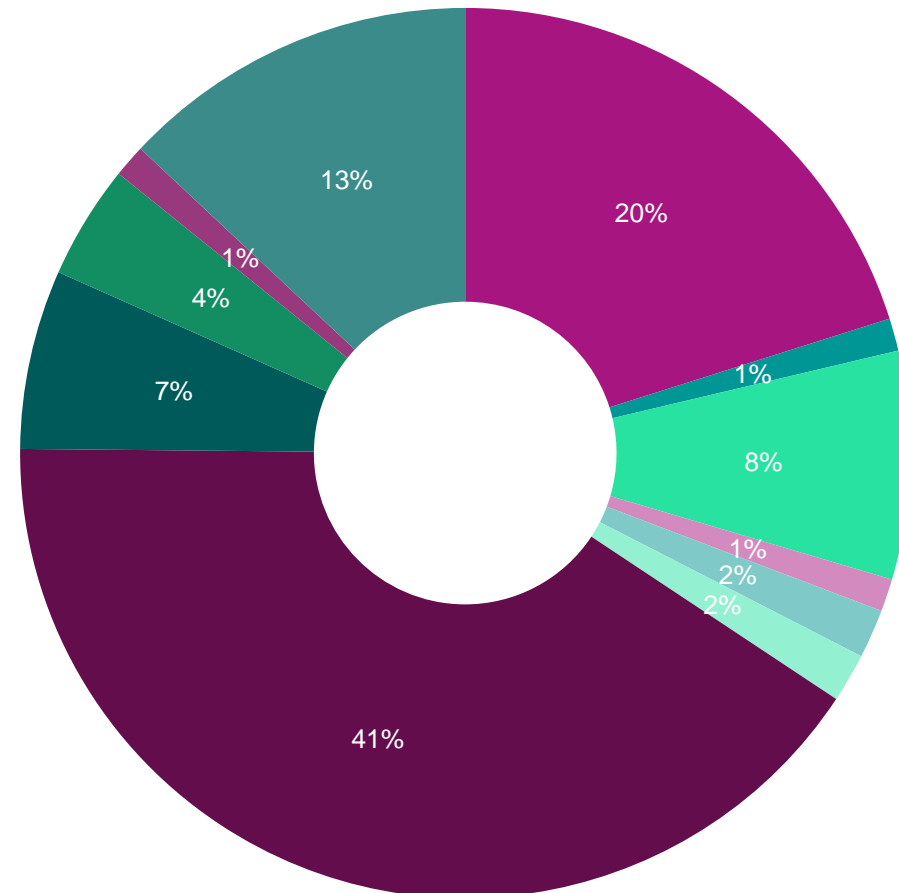
In welke gemeente is je bedrijf gevestigd?

- Aalter
- Assenede
- Deinze
- De Pinte
- Eeklo
- Evergem
- Kaprijke
- Lievegem
- Maldegem
- Nazareth
- Sint-Laureins
- Sint-Martens-Latem
- Zelzate
- Zulte

Enquêtering landbouw Meetjesland-Leievallei

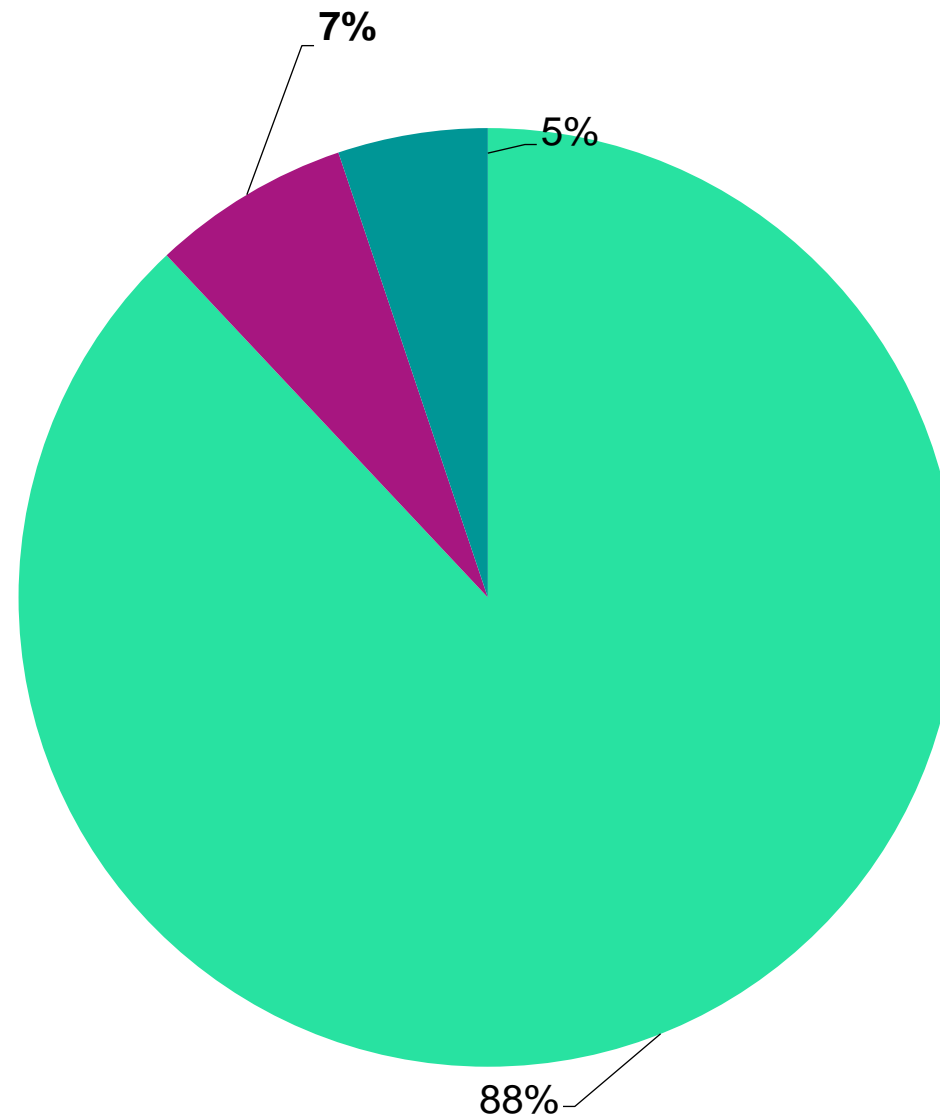
- Akkerbouw
- Akkerbouw en groenteteelt
- Akkerbouw en melkvee, vleesvee, pluimvee of varkenshouderij
- Fokkerij
- Fruitteelt
- Hobbyboeren
- Melkvee, vleesvee, pluimvee of varkenshouderij
- Paarden
- Sierteelt en boomkwekerij
- Permanent weiland
- Overig

Enquête

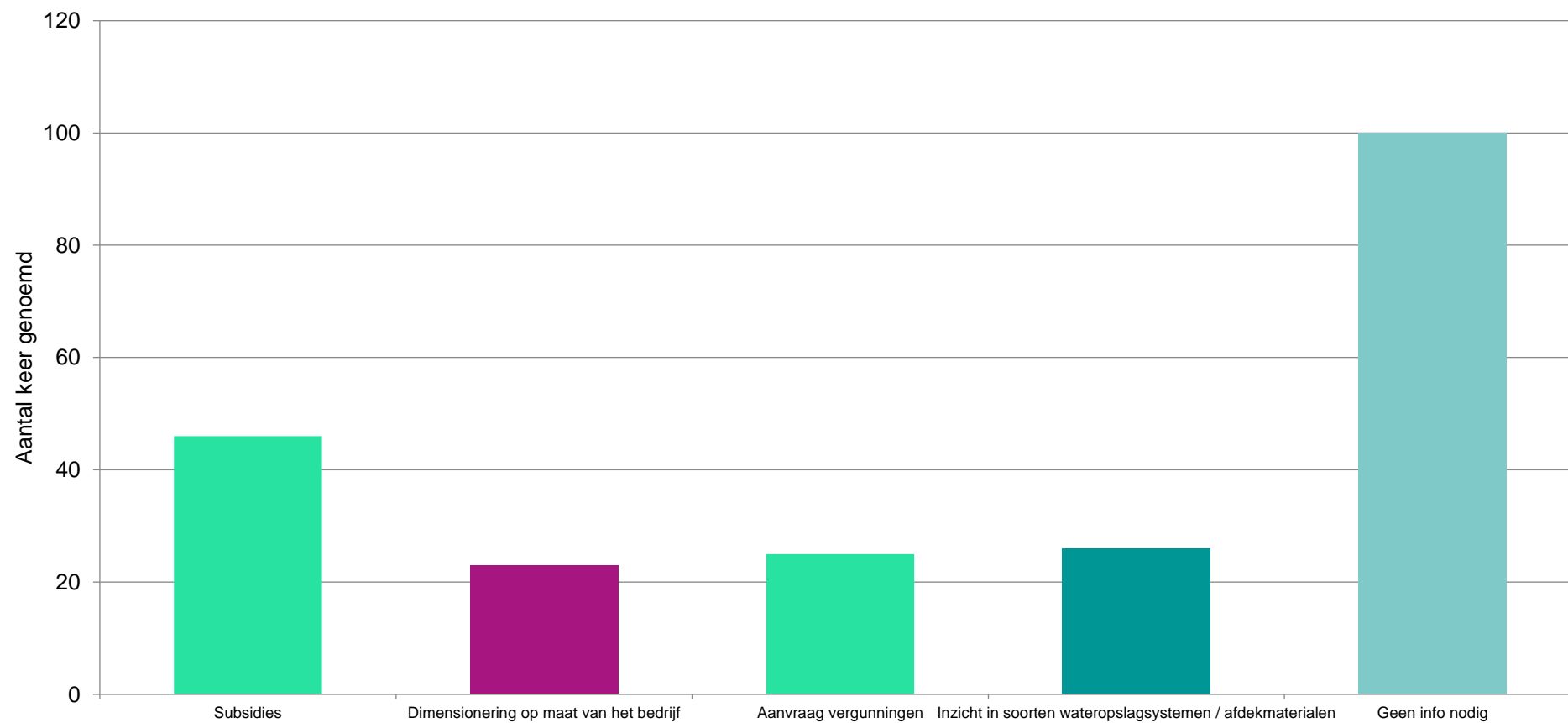
Is er voldoende water beschikbaar op het bedrijf om op elk moment van het jaar aan de behoefte te voldoen?

- Ja
- Nee (akkerbouw) → Deze bedrijven hadden 950 – 35.000 kuub extra nodig voor irrigatie
- Nee (overig)

Enquête

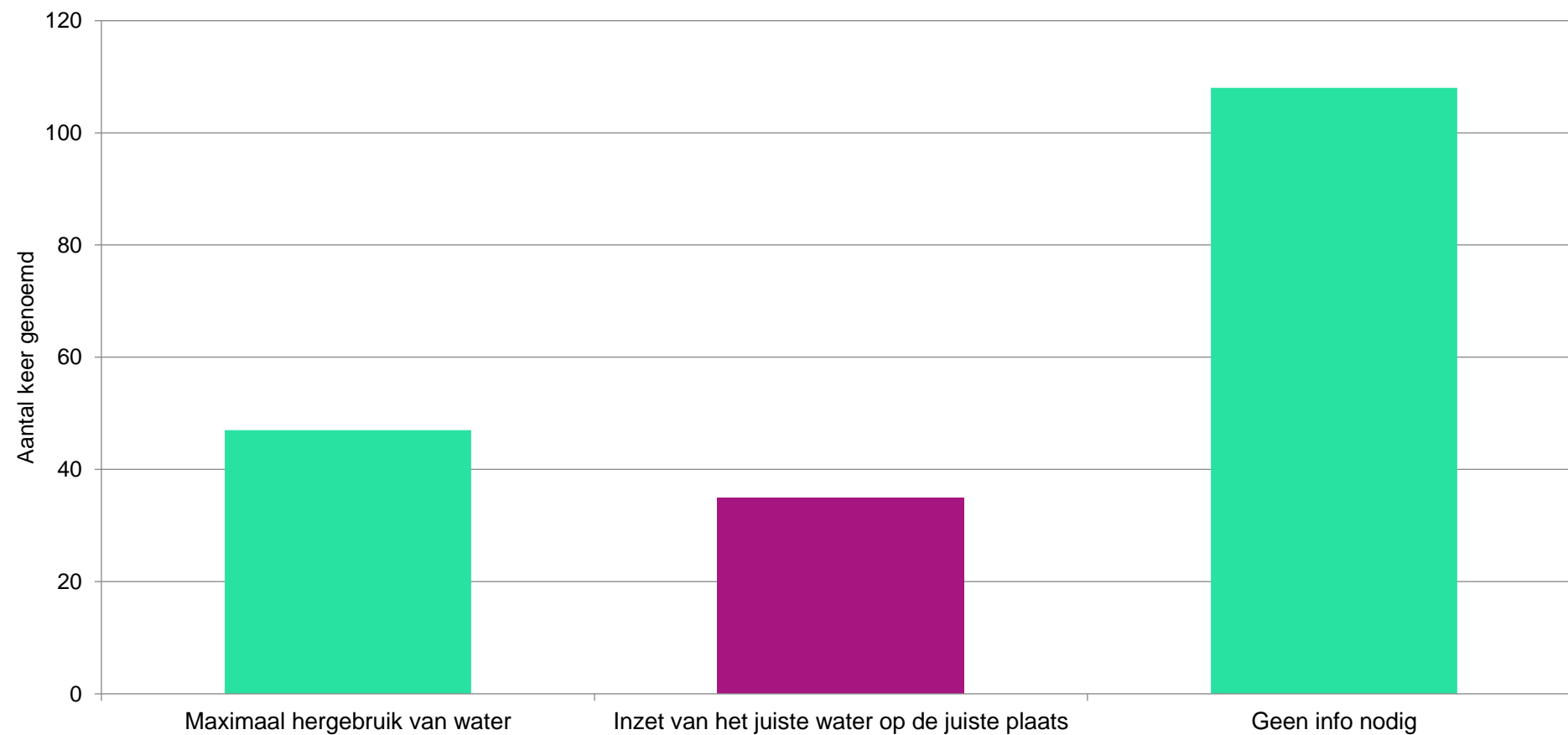
Is er nood aan extra informatie of ondersteuning bij wateropslagssystemen:

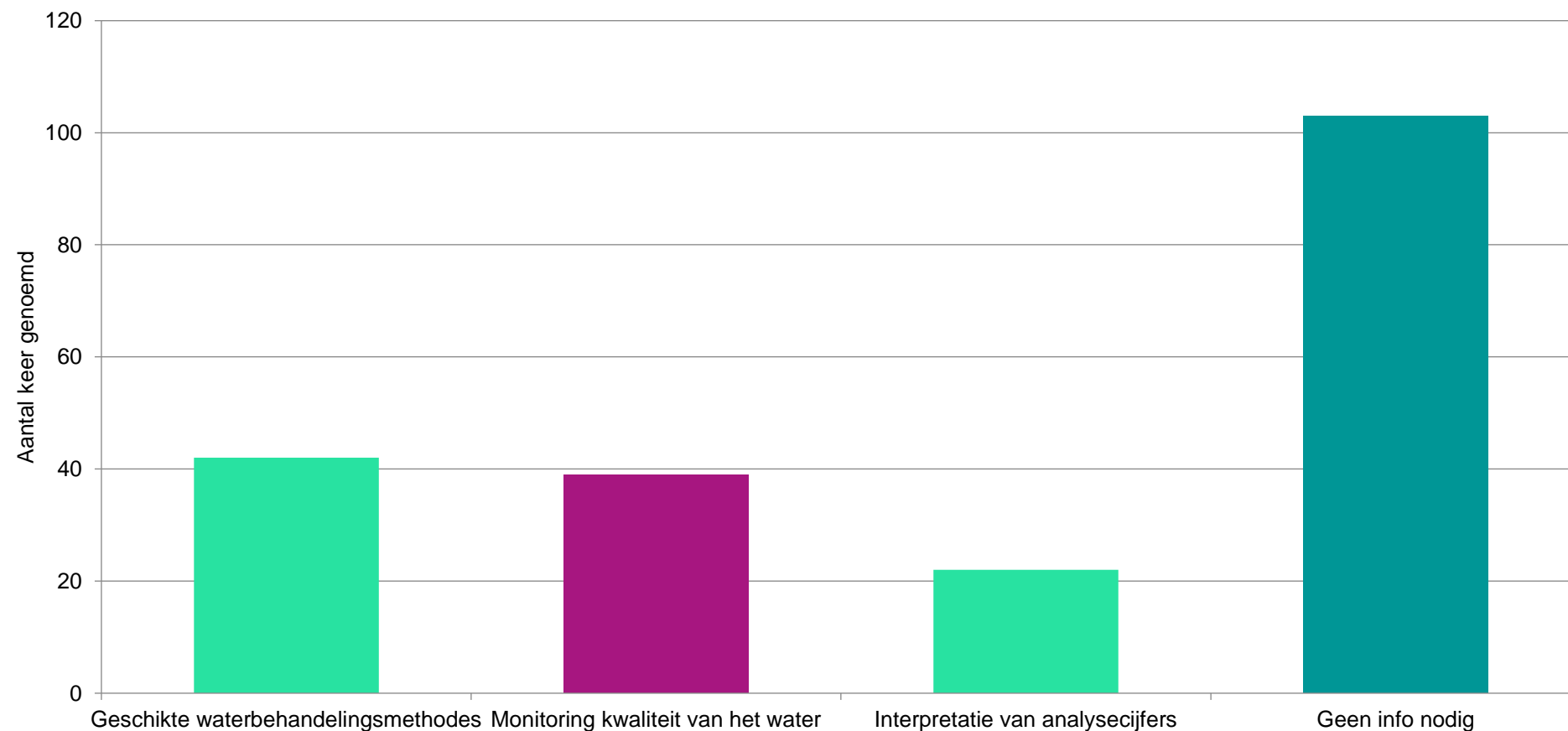
Enquête

Is er nood aan extra informatie of ondersteuning bij duurzaam watergebruik op het bedrijf:

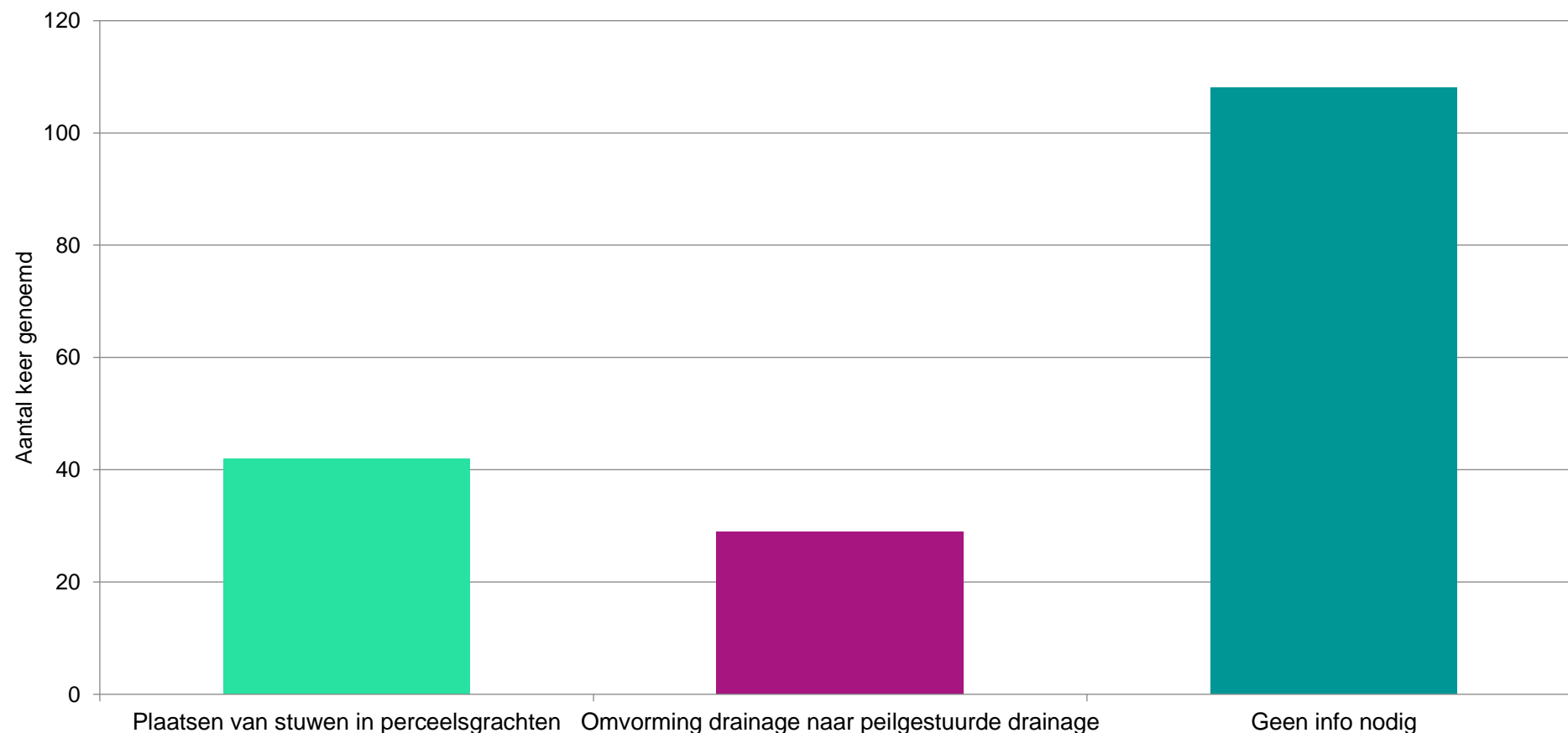
Enquête

Is er nood aan extra informatie of ondersteuning bij waterkwaliteit:

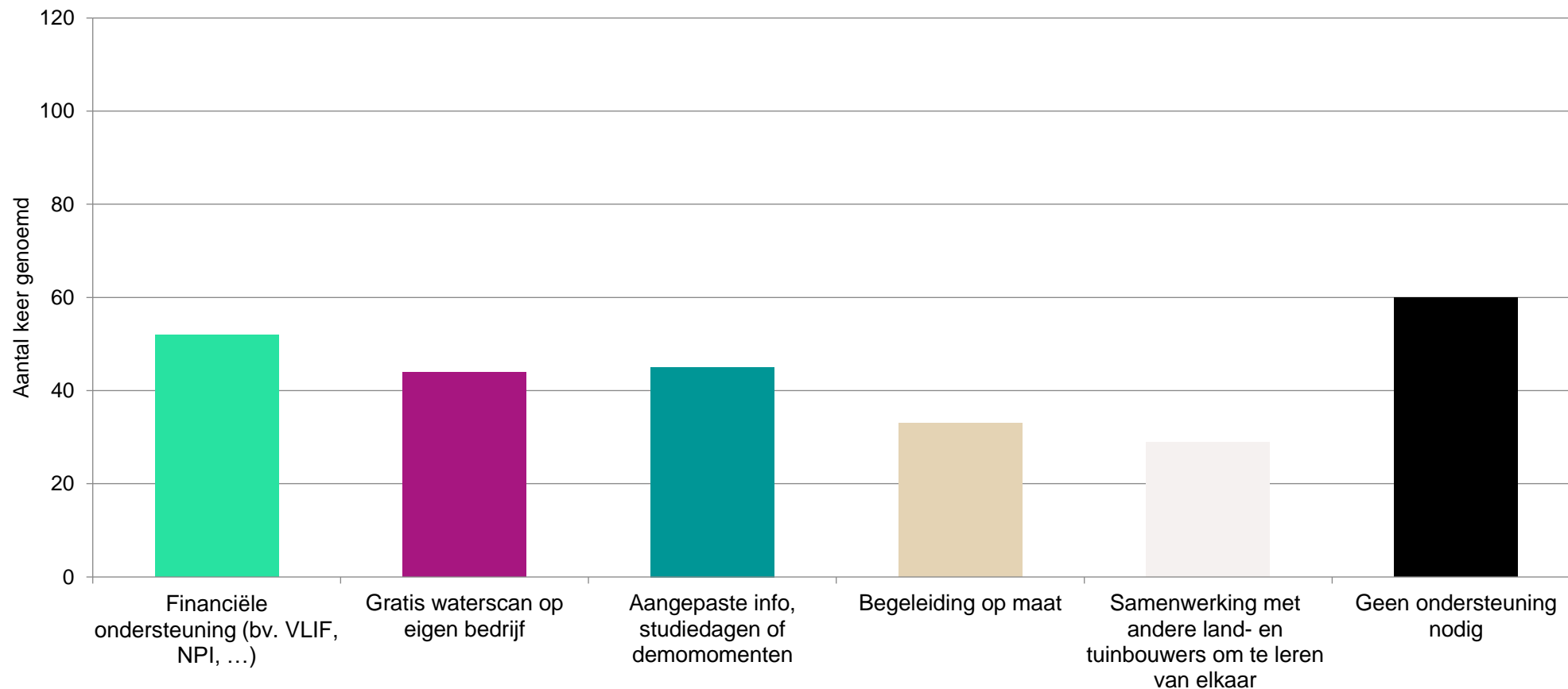
Enquête

Is er nood aan extra informatie of ondersteuning bij andere maatregelen om te wapenen tegen droogte:

Enquête

Welke type ondersteuning vind je nuttig om bepaalde maatregelen te realiseren / stappen vooruit te kunnen zetten m.b.t. duurzaam watergebruik?

Geselecteerde bedrijven

Selectie van bedrijven

Op basis van verschillende factoren:

- 1) Voorkeur voor bedrijven uit focusgemeentes
- 2) Nood van het bedrijf moet tegemoet komen aan de noden in Meetjesland-Leievallei
- 3) Geselecteerde bedrijven moeten uit diverse sectoren komen

1) Fruitteelt bedrijf uit Assenede

Enquêteering:

- **Situatie:** nood aan extra water (20.000m³) voor irrigatie van fruitbomen tijdens droogte
- **Interesse** in:
  - Extra wateropslag: eventueel aangevuld met water uit Leopoldkanaal
  - Omvorming klassieke naar peilgestuurde drainage

1) Fruitteelt bedrijf uit Assenede

Resultaat waterscan: geen aandachtspunten, optimale inzet van hemelwater

Onttrekking oppervlaktewater: is een haalbare piste, maar waterbassin is grote kost en neemt productieoppervlakte in

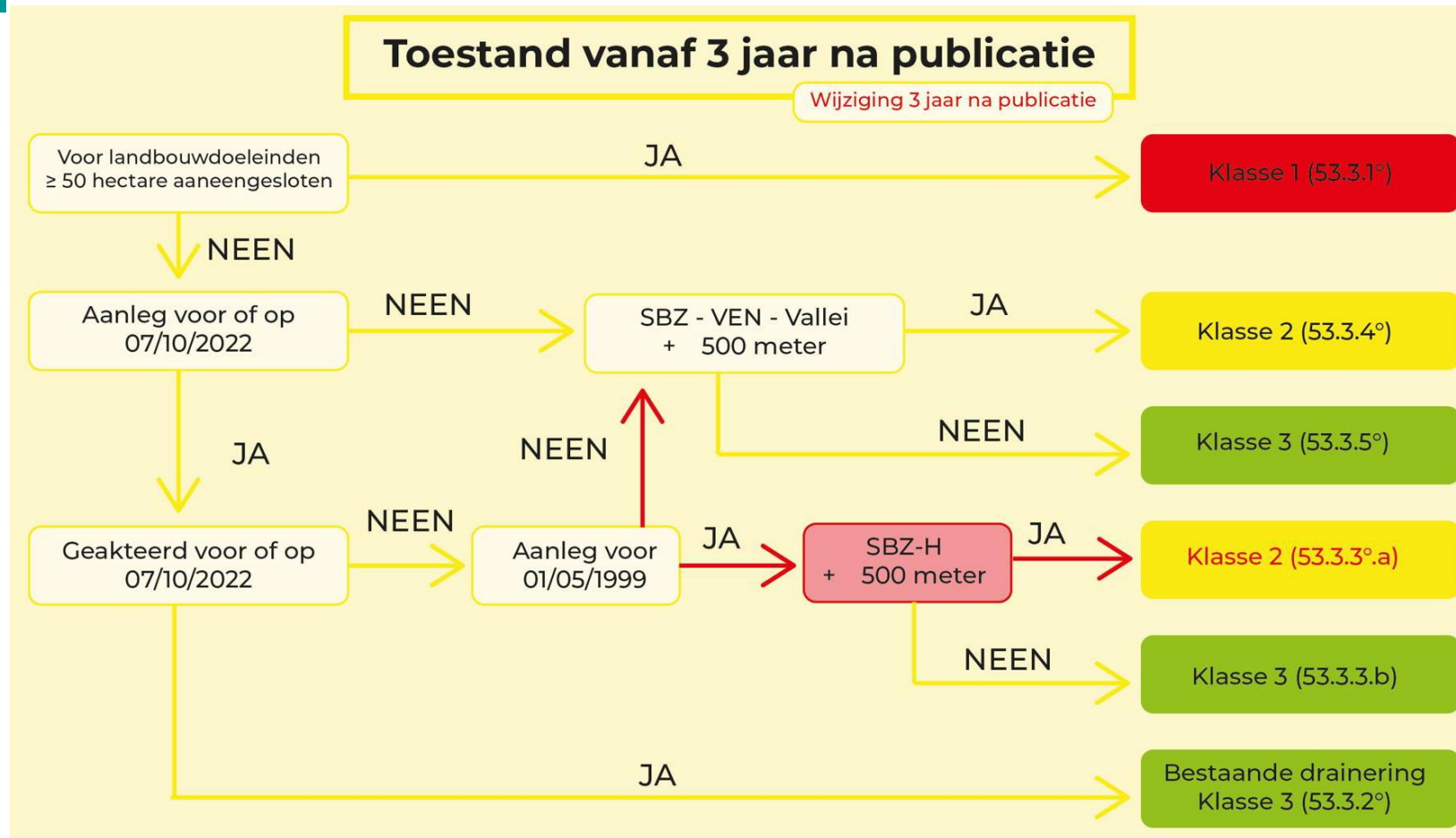
Resultaten geschiktheidsonderzoek peilgestuurde drainage (PGD):

Voorwaarden voor PGD:

- 1) Voldoende hoge grondwaterstand:
- 2) Geschikt bodemtype:
- 3) Beperkte hellingsgraad:

1) Fruitteelt bedrijf uit Assenede

= Rubriek 53.3: vergunningsplichtig + MER screeningsnota

=> extra werk vergunningsaanvraag + weinig kans op goedkeuring

1) Fruitteelt bedrijf uit Assenede

ANB: 'De drainage zal er immers voor zorgen dat er extra volume (druk) op de beek terecht komt. Tegelijkertijd zal het projectgebied en omgeving drooggetrokken worden, kunnen er stroomafwaarts problemen ontstaan en zal er versnelde afvoer van meststoffen zijn waardoor de waterkwaliteit zal afnemen.'

Gemeente: 'Het (rechtstreeks) draineren van grondwater naar de waterloop is niet wenselijk. Om de negatieve effecten van de geplande drainage op het watersysteem voldoende te milderen, is het dan ook nodig een voorziening te bouwen gedimensioneerd op de helft van het gedraineerde oppervlak. De voorziening mag niet dieper dan 50 cm –mv aangelegd worden'

2) Pootgoed- en uienteler uit Assenede

Enquêteering:

- **Situatie:**
  - plant investering in waterbassin van 35.000m³ voor fertigatie aardappelpootgoed
  - Waterbron is hemelwater + drainagewater van 40ha percelen (wordt in de winter opgeslagen om in de zomer te gebruiken)
- **Interesse** in:
  - Ondersteuning bij vergunningsaanvraag
  - Inzicht mogelijke subsidies

2) Pootgoed- en uienteler uit Assenede

Resultaat waterscan: geen aandachtpunten, optimale inzet van hemelwater

Voorlopig resultaat opvolging:

- Heeft geen recht op subsidie omdat drainagewater als grondwater beschouwd wordt door wetgever
- Administratie omtrent omgevingsaanvraag is lopende

3) Melkveebedrijf 1 uit Maldegem

Enquêteering:

- **Situatie:**
  - Ondergrondse wateropslag 200m³ aanwezig maar niet aangesloten omdat er met grondwater gewerkt wordt
  - Teveel ijzer in grondwater, welke waterbehandelingsmethodes zijn toereikend?
- **Interesse** in:
  - inzet van juiste water op juiste plaats en maximaal hergebruik van water
  - monitoring waterkwaliteit, interpretatie van analysecijfers en geschikte waterbehandelingmethodes
  - in soorten wateropslagsystemen voor hemelwater + waterbehandeling

3) Melkveebedrijf 1 uit Maldegem

Resultaat waterscan:

- het bedrijf heeft geen watertekort ten gevolge van vergunning grondwater
- Hemelwater wordt nog niet benut
- De verschillende toepassingen van hemelwater werden toegelicht samen met wateropslagsystemen, kostprijzen, subsidies...

Voorlopig resultaat begeleiding:

- Financieel: kostprijs hemelwateropslag en –behandeling weegt niet op tegen lage kostprijs grondwatergebruik. Op korte termijn niet van plan om om te schakelen naar hemelwater
- Op middellange termijn wil hij graag overschakelen van grondwater naar hemelwater door het minder duurzame karakter van grondwater (bv toenemende schaarste)

4) Melkveebedrijf 2 uit Maldegem

Enquêteering:

- **Situatie:** Duurzaamheid vinden ze heel belangrijk, graag inzichten in:
  - mogelijke waterbesparing bij de melkveetak
  - wateropslagmogelijkheden hemelwater
- **Interesse in:**
  - Wateropslagsystemen, duurzaam watergebruik, waterkwaliteit
  - Gratis waterscan

4) Melkveebedrijf 2 uit Maldegem

Resultaat waterscan:

- Duurzaamheid vinden ze heel belangrijk
- Bij droge periodes watertekort: grondwater is dan niet toereikend genoeg. Daarom sterke interesse in hemelwateropslag + waterbehandeling.
- Interesse in rietveld

Voorlopig resultaat begeleiding:

- Op dit moment niet de financiële middelen door recente investering in nieuwe stal

5 en 6) Akkerbouwbedrijf 1, 2 en 3 in Sint-Laureins

Enquêteering:

- **Situatie**

- Polders hebben nood aan geschikte en goed functionerende drainage ten gunste van de sponswerking
- Beste wateropslagsysteem is het in stand houden van gewenst grondwaterniveau
- Interesse in **stuwen** in de perceelsgrachten als **peilgestuurde drainage**
- bij extreme regenval wel een veilige afwatering
- Samenwerken met Polderbestuur en gemeentebestuur van Sint-Laureins om meerdere stuwen te plaatsen

5 en 6) Akkerbouwbedrijf 1, 2 en 3 in Sint-Laureins

Enquêteering:

- **Interesse in:**
  - info over peilgestuurde drainage en stuwen
  - Gratis waterscan op eigen bedrijf (2x)
  - Begeleiding op maat (1x)
  - Financiële ondersteuning (1x)

5 en 6) Akkerbouwbedrijf 1, 2 en 3 in Sint-Laureins

Voorlopig resultaat:

- plaatsbezoek werd uitgevoerd
- In december zal het volledige profiel van de gracht gemeten worden om de capaciteit van de gracht te berekenen (extra waterbuffering)
- In de komende maanden:
  - Keuze meest geschikte stuwen, locatie en stuwbeheer
  - Overleg met landbouwers omliggende percelen
  - Overleg met gemeente en betrokken Polder

7) Kaprijke ?

Voorlopig nog geen geïnteresseerden aangemeld.

Laatste oproep is verschenen in gemeentebblad november – december 2024.

8) Akkerbouwbedrijf in Deinze?

Enquêteering:

- **Situatie:** Aanleg van stuwen mogelijk op een onbevaarbaar categorie 3 gracht en een publieke gracht?
- **Interesse in:**
  - Plaatsen van stuwen
  - Gratis waterscan op eigen bedrijf, financiële ondersteuning (bv. VLIF, NPI, ...), begeleiding op maat (bv. m.b.t. regelgeving), samenwerking met andere land- en tuinbouwers om te leren van elkaar, aangepaste info/ studiedagen/ demomomenten

9) Extra bedrijf in Deinze?

Contact met eerste schepen en landbouwambtenaar om concrete noden/behoefte en potentiële landbouwers in kaart te brengen

Knelpunten die duurzamer waterbeheer belemmeren

- **Investering wateropslag:** heel **omslachtig naar vergunningsaanvraag** toe
- **Oppervlakte- en drainagewater:** ‘geen duurzame waterbron’ -> **wateropslag** is extra **duur**
- **Grondwater:** economisch gezien (te) goedkoop
- **Peilgestuurde drainage:** melding op omgevingsloket is heel omslachtig, feedback is vaak heel ontmoedigend. **Onbekend is onbemind**
- Landbouwers: **financieel weinig ademruimte**

Kansen die duurzamer waterbeheer aanmoedigen

- Vereenvoudigde en transparante **vergunningaanvraag** wateropslagsystemen, PGD, ...
- **Oppervlaktewater** (tijdens wateroverschot) en **grondwater** (drainagewater) kunnen als **duurzame** oplossingen worden beschouwd
- **Meer praktische/wetenschappelijke kennis bij beleid** over duurzame karakter van maatregelen zoals peilgestuurde drainage, stuwen, ...
- **Financiële stimulansen** zijn noodzakelijk om duurzame investeringen haalbaar te maken. Duurzame oplossingen vertalen zich helaas niet in extra inkomsten.

Wat kunnen we voor elkaar betekenen?

Gemeentes:

- Waterportaal bekender maken bij de landbouwers en bij vragen doorverwijzen
- Zijn er landbouwraden of andere manieren om landbouwers samen te brengen binnen de gemeente?

Waterportaal:

- Nood bij gemeentes aan objectieve informatie omtrent duurzaam waterbeheer, bv peilgestuurde drainage, stuwen, ... om vergunningsaanvragen te kunnen beoordelen?
- Andere voorstellen?

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen?

Elise.vandewoestijne@viaverda.be

info@waterportaal.be